

YLIVIESKAN KAUPUNGIN MUISTUTUS POHJOIS-POHJANMAAN ENERGIA- JA ILMASTO- VAIHEMAAKUNTAKAAVAN JULKISESTA EHDOTUSAINEISTOSTA

Taustaa

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava on edennyt ehdotusvaiheen julkiseen kuulemiseen. Mahdolliset kaavaa koskevat muistutukset on toimitettava maakunnan liitolle ennen nähtävänäoloajan päättymistä (torstai 24.10.2024 klo 16:00 mennessä).

Kaavoituksen taustalla on energiamurros, joka edellyttää uusia energian tuottamisen, varastoinnin ja siirron ratkaisuja. Kaavaa laaditaan vaihemaakuntakaavaperiaatteella, jolloin kaavaprosessissa ei käydä läpi kaikkia alueen maankäytön kokonaisuuksia, vaan keskitytään ainoastaan kaavoituksen aloitusvaiheessa sovittuihin teemoihin.

Kaava käsittelee aluerakennetta, energiantuotantoa ja siirtoa, liikennejärjestelmää ja logistiikka-alueita, viherrakennetta ja ekosysteemipalveluita, energiamurroksen vaikutuksia maankäytön suunnitteluun, ilmastovaikutusten arviointia sekä muita tarpeellisia kokonaisuuksia.

Ylivieskan kaupunki jätti ehdotusvaiheen viranomaislausuntokierrokseen lausunnon helmikuussa 2024 (khal 12.02.2024 § 32). Oheiseen yhteenvetoon on koottu kaupungin lausunto sekä Pohjois-Pohjanmaan liiton vastineet (mkh 6.5.2024 § 85) tiivistetysti:

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaehdotusta tulee täydentää seuraavasti:

1. Maakuntakaavaehdotukseen lisätään teollisen mittaluokan aurinkovoimarakentamiseen liittyvät raja-arvo(t), josta ilmenee, että milloin hanke täyttää teollisen mittaluokan.
 - a. Vastine: Aurinkovoimaa ohjataan tässä vaihemaakuntakaavassa ainoastaan yleisellä suunnittelumääräyksellä, kaavakartalle ei aurinkovoimaa olla merkitsemässä. Teollisen mittaluokan aurinkovoimaloiden raja-arvoja ei ole toistaiseksi päätetty valtakunnallisesti, osa viranomaisista käyttää yhden piikkimegawatin raja-arvoa (1 MWp).
2. Tv-1-alueiden rajauksia koskevia määräyksiä täydennetään siten, että aluerajauksista voitaisiin poiketa tarkentavissa selvityksissä ilmenneiden tuloksien ja näistä johdettujen perusteluiden myötä.
 - a. Vastine: Maakuntakaavan seudullisesti merkittävän tuulivoiman mahdollistava tv-merkintä on alueen erityisominaisuutta kuvaava eli käytännössä tarkemman suunnittelun mahdollistava merkintä, ei tarkka aluerajaus. Kuntakaavoituksessa tuulivoimaloiden alue täsmentyy tarkempien, voimalakohtaisten selvitysten perusteella.

Postiosoite:

Ylivieskan kaupunki
PL 70
84101 YLIVIESKA

Käyntiosoite:

Ylivieskan kaupunki
Kyöstintie 4
84100 YLIVIESKA

Puhelin:

(08) 42941
Y-tunnus: 0190557-3

Sähköposti:

kirjaamo@ylivieska.fi
etunimi.sukunimi@ylivieska.fi
Kotisivu: www.ylivieska.fi

3. Hangaskurunkangas (tv-1 384) -hanke ei kuulu Ylivieskan kaupungin hankkeisiin, tieto korjataan materiaaleihin.
 - a. Vastine: Tieto korjataan asiakirjoihin.
4. Pajukoski (tv-1 404) -aluerajausta tarkennetaan kaavaehdotukseen YVA-menettelyssä valmistuvien selvityksien ja käytävän vuoropuhelun perusteella.
 - a. Vastine: Tv-1 404 alueen rajaukseen liittyvät perustelut on kirjattu alueen kohdekuvaukseen. Kuntakaavoituksessa tuulivoimaloiden alue täsmentyy tarkempien, voimalakohtaisten selvitysten perusteella ja se voi perustellusti sijaita maakuntakaavan tv-aluetta laajemmalla alueella hankkeen YVA-menettelyissä laadittujen tarkempien selvitysten ja vaikutusarviointien perusteella.
5. Hirvineva (tv-1 543) -hankkeen nimi muutetaan selvennyksen vuoksi nimelle "Vasama" alueen tuulivoimahankkeen mukaisesti.
 - a. Vastine: Esitys otetaan pohdintaan
6. Urakkanevan lainvoimaisen tuulivoimaosayleiskaavan mukainen aluerajaus lisätään maakuntakaavaehdotukseen tv1-alueena
 - a. Vastine: Täsmentyy ELY-palaverin jälkeen, ks. ylempänä.
7. Maisemavaikutusten tulkintaa helpottamaan lisätään ohjeellisia raja-arvoja sekä erimerkinomaisia lieventämiskeinoja
 - a. Vastine: Maisemavaikutusten arviointeihin ei ole olemassa kilometriperusteisia ohjearvoja. Tuulivoimarakentamisen maisemaselvityksen tarkkuustaso riippuu kyseessä olevan kaavan tarkkuustasosta. Maisemaan kohdistuvia vaikutuksia, ml. yhteisvaikutuksia muiden tuulivoimahankkeiden kanssa, arvioidaan voimalakohtaisesti hankkeen YVA- ja kaavoitusmenettelyssä. Merkittävyydeltään suuriksi arvioitujen vaikutusten yhteydessä on esitettävä lievennystoimenpiteitä. Tämä on maisemavaikutusten arviointiin perehtyneen asiantuntijan yksi keskeisimmistä tehtävistä
8. Ylivieskassa valtateiden 86 ja 27 risteyksessä (3.vaihemaakuntakaavan mukainen merkintä) merkityn eritasoliittymän merkintä on poistettu, jonka perustelut, vaikutukset ja mahdolliset korvaavat toimenpiteet tulee esittää tarkemmin kaavaselostuksessa.
 - a. Vastine: Eritasoliittymävarausta valtateiden 86/63 ja 27 risteyksessä on esitetty vuonna 2010 valtatie 27 kehittämisselvityksessä. Kehittämisselvityksen jälkeen on julkaistu sekä Liikenne- ja viestintäministeriön asetus maanteiden ja rautateiden pääväylistä ja niiden palvelutasosta, sekä Väyläviraston pääteiden kehittämisperiaatteet. Valtatiet 86 ja 27 eivät kuulu korkeimman tason pääväyliin, jolloin eritasoliittymävaraus ei ole enää liikennejärjestelmän tehokkuusnäkökulman kannalta tarkoituksenmukaista. Eritasoliittymää ei ole huomioitu myöskään Ylivieskan yleiskaavassa. Perustelut lisätään kaavaselostukseen.

Postiosoite:

Ylivieskan kaupunki
PL 70
84101 YLIVIESKA

Käyntiosoite:

Ylivieskan kaupunki
Kyöstintie 4
84100 YLIVIESKA

Puhelin:

(08) 42941
Y-tunnus: 0190557-3

Sähköposti:

kirjaamo@ylivieska.fi
etunimi.sukunimi@ylivieska.fi
Kotisivu: www.ylivieska.fi

Ylivieskan kaupunki esittää, että Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusaineistosta järjestetään Pohjois-Pohjanmaan liiton kanssa työneuvottelu, jossa käydään tarkentavalla tasolla läpi edellä mainittuja asioita.

Vastine: Lausunnossa esitetyt kokonaisuudet on käyty läpi Ylivieskan ja Pohjois-Pohjanmaan liiton välisessä työneuvottelussa 11.4.2024.

Muistutus julkisesta ehdotusaineistosta

Ylivieskan kaupunki pitää hyvänä ja tärkeänä, että kaupungin lausuntoon on pääosin vastattu ja reagoitu.

Kaupunki pitää tärkeänä, että tv-1 -alueiden ohjausvaikutusta on avattu vastineessa ja kaava-asiakirjoissa: "Kuntakaavoituksessa tuulivoimaloiden alue täsmentyy tarkempien, voimalakohtaisten selvitysten perusteella ja se voi perustellusti sijaita maakuntakaavan tv-aluetta laajemmalla alueella hankkeen YVA-menettelyissä laadittujen tarkempien selvitysten ja vaikutusarviointien perusteella." Merkintä jättää kuitenkin tulkinnanvaraa myöhempään kaavoitukseen siitä, että mikä on maakuntakaavan mukaista kaavoitusta ja mikä ei. Tapauskohtaiseen harkintaan jää myös pienempien hankkeiden tulkinta, ovatko nämä tulkittava seudulliseksi hankkeeksi viereisen hankkeen suhteen (yhteisvaikutukset) vai ei. Tulkinta jää eri viranhaltijoiden ja lopulta oikeusasteen päätettäväksi, jota ei pidetä hyvänä. Sama tulkittavuus toistuu maisemavaikutuksien arvioinnissa, johon erillisiä raja-arvoja ei ole luotu.

Ylivieskan kaupunki pitää erittäin tärkeänä, että "maalle sijoittuvan seudullisesti merkittävän tuulivoimaloiden alueen määritelmä palautettiin julkisessa ehdotusvaiheessa lainvoimaisten 1. ja 3. vaihemaakuntakaavojen mukaiseksi eli seudullisesti merkittävä kokonaisuus on kymmenen (10) tai useampia voimaloita käsittävä tuulivoimahanke." Tässä tilanteessa 1. ja 3. vaihemaakuntakaavojen aikaan hyväksytyt lainvoimaiset esim. 9 tuulivoimalaa käsittävät osayleiskaavat (esim. Urakkaneva) ovat myös energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan mukaisia.

Aurinkovoiman osalta teollisen mittaluokan raja-arvoja ei toistaiseksi ole valtakunnallisesti päätetty. Tämä työ on vireillä Ympäristöministeriössä. Tässä tilanteessa on ymmärrettävää, että maakuntakaavaan ei raja-arvoja ole lisätty.

Hangaskurunkangas (tv-1 384) -tuulivoimahankkeen tiedot on kirjattu Ylivieskan kaupungin hankkeissa tuulivoimaloiden kohdekuvauksien sivulla 4, vaikka näin ei ole. Asia tulee korjata kaavaprosessin edetessä.

On hyvä, että selkeyden vuoksi Hirvineva (tv-1 543) -hankkeen nimi on muutettu nimelle "Vasama" alueen tuulivoimahankkeen mukaisesti. Kaupunki pitää tärkeänä, että Ylivieskassa valtateiden 86 ja 27 risteyksessä (3.vaihemaakuntakaavan mukainen merkintä) merkityn eritasoliittymän merkinnän poistamisen perustelut on avattu kaavaselostukseen vastineen mukaisesti.

Postiosoite:

Ylivieskan kaupunki
PL 70
84101 YLIVIESKA

Käyntiosoite:

Ylivieskan kaupunki
Kyöstintie 4
84100 YLIVIESKA

Puhelin:

(08) 42941
Y-tunnus: 0190557-3

Sähköposti:

kirjaamo@ylivieska.fi
etunimi.sukunimi@ylivieska.fi
Kotisivu: www.ylivieska.fi

Maakuntakaavaehdotuksessa on merkintä pohjoiseteläsuuntaisesta kaasuputken yhteystarpeesta, jolla "osoitetaan energiaverkon pitkän aikavälin kehittämistarpeet. Kaasuputken sijainnin määrittely ja toteuttaminen edellyttää yksityiskohtaista vaikutusten arviointia riittävien selvityksien perusteella." Suomessa kaasun siirrosta vastaa valtion omistama kaasun siirtoverkkoyhtiö Gasgrid Finland Oy, jonka tehtävänä on toteuttaa myös vedyn siirtoinfra ja sen avulla yhdistää vetytalouden toimijat sekä vauhdittaa vetytalouden syntyä. Vedynsiirtoverkoston suunnittelu on valmisteluvaiheessa ja Gasgrid on julkaissut useita alustavia pohjoiseteläsuuntaisia reittivaihtoehtoja huhtikuussa 2024 maakuntakaavan viranomaisehdotuksen kuulemisen jälkeen. Reittivaihtoehtoihin on pyydetty jättämään kirjallista palautetta 31.8.2024 mennessä. Maakuntakaavan yhteystarvemerkinä mukailee yhtä näistä reittivaihtoehtoista ja antaa vaikutelman vedynsiirtoreitin tulevasta linjauksesta. Ylivieskan kaupunki toteaa, että maakuntakaavan mukainen kaasuputken yhteystarvemerkinä ei saa tässä vaiheessa millään muotoa rajoittaa tulevan verkoston sijoittumismahdollisuuksia maakunnan alueella.

Postiosoite:

Ylivieskan kaupunki
PL 70
84101 YLIVIESKA

Käyntiosoite:

Ylivieskan kaupunki
Kyöstintie 4
84100 YLIVIESKA

Puhelin:

(08) 42941
Y-tunnus: 0190557-3

Sähköposti:

kirjaamo@ylivieska.fi
etunimi.sukunimi@ylivieska.fi
Kotisivu: www.ylivieska.fi